

СУМСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ ТА ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИКО-КРАЇЗНАВЧИХ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА СУМЩИНІ У 20-30 РОКИ

1. Музейна справа в Україні наприкінці XIX і на початку XX століття. Академічні установи і громадські інституції та їх роль у піднесенні української національної свідомості. Історико-філологічне товариство при Харківському університеті – центр історико-краєзнавчих та мистецтвознавчих досліджень на Слобожанщині. Активізація процесу звернення до місцевої історії та створення низки музеїв різного спрямування після проведення в Харкові XII археологічного з'їзду. Реорганізація університету в Харкові /1920 р./, ліквідація кафедри теорії та історії мистецтва і Харківського історико-філологічного товариства. Поява після 1917 року в Україні нових художніх та історико-краєзнавчих музеїв та перенесення у зв'язку з цим центру досліджень відповідного напрямку у ці музеї.

II. Перші відомості про початок заснування у Сумах художньо-історичного музею /1918-1922/. Комісія місцевої Наросвіти під керівництвом педагога П. П. Безсонова по збиранню музейних експонатів. Націоналізація більшовиками садибних колекцій та їх подальша доля у новостворених музеях Сум, Глухова, Конотопа, Лебедина і Ромен. Заснування секції образотворчих мистецтв у 1920 році та її завдання в організації у Сумах музею. Н. Х. Онацький - перший директор музею - організатор систематичного збирання культурних цінностей на Сумщині. Збірки Гансена, Глинки, Прянішнікова, Харитоненка, Апраксіних - основа збірки музею. Експонати кінця 20 років та їх коротка характеристика: малярство, графіка, різьбярство, декоративне мистецтво. Поступова переорієнтація профілю музею, надання йому соціальної спрямованості. Наявність в експозиції археологічних та історичних пам'яток, відділів з місцевої історії. Великі /«Історія книжки», «Історія друку», «Історія

Слобожанщини»/ і малі виставки /«Ліві течії в малярстві», «Нові археологічні придбання», «Пам'яті Д. Щербаківського»/.

Ш. Концентрація у музеях фахівців з історії мистецтвознавства. Дослідження Н. Х. Онацького «Сім років існування Сумського музею» /1927 р./ як документ з історії перших років існування музею, формування його збірки, проведення першого соціологічного опитування. Архівні джерела з історії заснування музею /матеріали із наукового архіву Сумського художнього музею/. Археологічні розкопки під керівництвом М. Макаренка та Н. Онацького на Сумщині і повідомлення про них в друкованих працях. Розвідка Н. Онацького «Знахідка старовинних кахоль у с. Краснопіллі на Харківщині» /Записки Всеукраїнського археологічного комітету. - К., 1930.-Т.1.-С.301-303/. Серія науко-популярних видань Сумського художньо-історичного музею, що побачили світ у 1931 році: Столбіна Н. «Чужозема порцеляна», «Російська порцеляна», Онацький Н. «Межигірський фаянс», «Українське гутницьке скло». Характер їх викладу, орієнтація на експозицію, поєднання в них краєзнавчих відомостей та мистецтвознавчого матеріалу.